

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

31 Aralık 2019

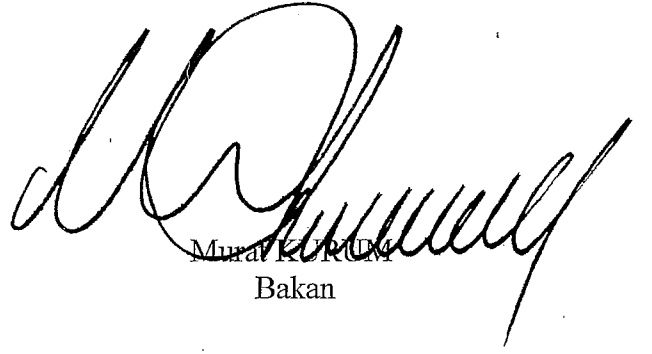
Sayı : 30824082/610- 310386
Konu : Yazılı soru önergeleri

.../.../2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza geliş tarih-sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EKLER:

- Liste (9 Adet- 9 Sayfa)
- Cevap yazısı (82 Adet, 136 Sayfa)

**KOCAELİ MİLLETVEKİLİ
SAYIN TAHSİN TARHAN'IN
TBMM 7/21539 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

Kocaeli Derince'de Merkim Endüstri Ürünleri A.Ş. firmasına ait bir depoda 2000-3000 ton arasında olduğu tahmin edilen HCH (*heksaklosikloheksan*) ve DDT (*Dichlorodiphenyltrichloroethane*) atığı bulunmaktadır.

Kullanılmaları ülkemizde 1985 yılında yasaklanan ve bertaraf edilmesi gereken kimyasal maddeler yaklaşık 30 yıldır bekletilmektedir. Bugüne kadar yalnızca 515 ton zehirli kimyasalın Almanya'ya taşınarak bertaraf edildiği açıklanmıştır.

Son dönemde basında çıkan haberlere göre Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilileri tarafından atıkların bertarafı işleminin İtalyan ortaklı bir firma ile İZAYDAŞ tarafından yapılacağı ve bu işleme önümüzdeki yıl başlanacağı bildirilmiştir.

Bu bağlamda;

1-Bugün itibari ile taşınmayı bekleyen kaç ton kimyasal atık bulunmaktadır?

2-Bunların taşınarak tamamen bertaraf edilmesine ilişkin bir tarih var mıdır?

3-Daha önce yüksek maliyet ve teknoloji yetersizliği nedeniyle bertaraf işlemini gerçekleştiremeyen İZAYDAŞ'ın bu konuda yeterliliği bulunmakta mıdır?

4-Bahse konu kimyasalların bugüne kadar yarattığı zarar konusunda bakanlığınızın bir çalışması bulunmakta mıdır?

CEVAP

1-Mezkur sahada yer alan atıkların bertarafı ile ilgili saha sahibi tarafından çeşitli sözleşmeler kapsamında bertaraf çalışmaları yürütülmüştür. 2013 yılında, Bakanlığımız tarafından Küresel Çevre Fonuna yapılan proje başvurusunun proje hazırlık çalışmaları başlamasıyla birlikte sahada Bakanlığımız bilgisi dışında herhangi bir çalışma yürütülmemiştir. 2015 yılında ilgili projenin imzalanmasıyla birlikte sahanın detaylı saha incelemesi, uluslararası sözleşmelere uygun bir şekilde gerçekleştirilecek operasyonel plan, sahada yer alan atıkların ihale edilmesine ilişkin teknik şartnameler de dahil olmak üzere detaylı saha değerlendirme çalışmalarına başlanmıştır. Bu değerlendirme çalışmalarının neticesinde Bakanlığımız kontrolünde BM Kalkınma Programı (UNDP) uygulayıcılığında belirlenen iş planına göre çalışmalar yürütülmektedir.

Kalıcı Organik Kirletici Stoklarının Bertarafı ve KOK Salımlarının Azaltılması Projesinde, yukarıda belirtildiği gibi 2013 yılına kadar yapılan, yaklaşık 540 tonluk bertaraf işlemi saha sahibi uhdesinde ve finansmanında, Almanya'daki farklı tesislere gönderilerek gerçekleştirilmiştir.

Projenin UNDP sorumluluğunda yürütülen ve Merkim Endüstri A.Ş. depo alanında bulunan atıklarının da yer aldığı bileşen kapsamında; KOK atıklarından, projenin başlangıcında gerçekleştirilen değerlendirme çalışmaları sonucunda yapılan iş planına göre ilk fazda, ilk 3 depoda bulunan 244,6 ton Kalıcı Organik Kirletici (KOK) ve KOK'la kirlenmiş atık, Bakanlığımız kontrolünde ve UNDP teknik ekibi tarafından verilen teknik şartnameye uygun olarak ve saha sahibinin finansmanıyla İzaydaş'ta bertaraf ettirilmiştir. Atıklardan temizlenen

bu depolar, sahadan paketlenmemiş atığın çıkarılmaması amacıyla, şu an diğer üç depoda yer alan ana stoğun BM onaylı varil/bigbaglerle paketlenmesi için kullanılmaktadır.

Diğer 3 depoda bulunan, yaklaşık 2.010 ton KOK atığı ise, UNDP tarafından açılan uluslararası ihale sonucunda proje kapsamında bertaraf edilmesi öngörülmüştür. Ancak, değerlendirme süresi yaklaşık 9 ayı bulan ihalede alınan finansal tekliflere göre; proje bütçesi ile 1.638 ton KOK atığı bertaraf ettirilecek olup, kalan 372 ton ise saha sahibi tarafından bertaraf ettirilmesi sağlanacaktır. Firma tarafından 2019 yılı Haziran ayında sahada çalışmalar başlamış olup şu ana kadar paketlenen ve gönderimi yapılan atık miktarı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Yapılan İşlem	Ağırlık (Ton)
Toplam Paketlenen KOK Atığı	981,9
Paketlenen ve Yakma Tesisine (İzaydaş) İletilen KOK Atığı	868,1
İzaydaş tesisinde bertaraf edilen KOK atığı miktarı	314
Paketlenen ve Merkim Deposunda Depolanan KOK Atığı	125,7
Merkim Deposunda Depolanan Toplam KOK Atığı	1.141,9

2-Bertaraf işleminin 2020 yılı sonunda tamamlanması öngörülmektedir.

3-UNDP Teknik Ekibi gözetiminde yapılan deneme yakması sonucunda, İZAYDAŞ'ın bahsekonu standardı sağladığı belirlenmiştir. Proje web sitesinde yayınlanan rapora aşağıdaki linkten ulaşılabilir.

<https://kalicikirleticiler.com/news/merkim-depo-sahasi-referans-raporlari/>

UNDP tarafından hazırlanan ve Bakanlığımız tarafından kontrol edilen ihale şartnamesinde, ulusal ve uluslararası mevzuata ve yükümlülöklere uyma şartı yer almaktadır. Bu kapsamda yapılacak bertaraf işlemleri, ilgili yönetmeliğe uygun olarak yapılacaktır. Beslediğı diğer atıklara bağı olarak İZAYDAŞ günlük 3,5-4 ton KOK atığı besleyebilir.

4-Bu konuda Bakanlığımız ve Tarım ve Orman Bakanlığı koordinasyon içerisinde çalışmaktadır. Stockholm Sözleşmesi kapsamında bulunan ve KOK özelliğı gösteren pestisitlerin tamamı ölkemizde yasaklıdır. Ayrıca Bakanlığımızca 14 Kasım 2018 tarihinde yayımlanan "Kalıcı Organik Kirleticiler Hakkında Yönetmelik" ile KOK özelliğı gösteren sanayi kimyasalları da yasaklanmıştır.